

Linkowanie w internecie a prawa autorskie

Autor: adw. Kamilla Kasprzak

Wiele osób ma wątpliwości, kiedy udostępnianie różnych treści w internecie, jest zgodne z prawem. Na to pytanie już jakiś czas temu odpowiedział Trybunał Sprawiedliwości UE, ale zanim przejdziemy do jego interpretacji, musimy zrozumieć podstawowe zagadnienia.

Co to jest utwór?

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o Prawie autorskim utworem jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia.

Wyróżniamy:

- 1/ utwory literackie, publicystyczne;
- 2/ utwory wyrażone wzorem matematycznym, znakiem graficznym, np. program komputerowy
- 3/ utwory plastyczne i fotograficzne;
- 4/ utwory architektoniczne, urbanistyczne;
- 5/ utwory sceniczne;
- 6/ utwory muzyczne;
- 7/ utwory audiowizualne;
- 8/ wzornictwo przemysłowe;
- 9/ utwory lutnicze.

Utworem nie jest:

- 1/ odkrycie;
- 2/ idee;
- 3/ procedury, metody i zasady działania;
- 4/ koncepcje matematyczne.

Kim jest twórca?

Twórcą jest osoba, której nazwisko w tym charakterze uwidoczniono na egzemplarzach utworu lub której autorstwo podano do publicznej wiadomości w jakikolwiek inny sposób w związku z rozpowszechnianiem utworu.

Co to są prawa autorskie niemajątkowe?

Autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do:

- 1/ autorstwa utworu;
- 2/ oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo;
- 3/ nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania;
- 4/ decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności;
- 5/ nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

Pamiętajmy, że autorskie prawa niemajątkowe przysługują twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności (jego dzieło nie musi być podpisane, oznaczone) i są one niezbywalne.

Co to są autorskie prawa majątkowe?

Twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu. Może on przenieść prawa autorskie majątkowe na określonych polach eksploatacji na inną osobę, a taka umowa wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Co to jest licencja?

Jest to umowa, która daje nam uprawnienie do korzystania (przeważnie odpłatnego) z określonego utworu. Licencja jest wyłączna wtedy, gdy tylko my jesteśmy uprawnieni do korzystania z utworu na danym polu eksploatacji. W pozostałych przypadkach licencja jest niewyłączna

Sublicencję stanowi udzielenie przez licencjobiorcę upoważnienia innej osobie do korzystania z utworu w zakresie uzyskanej przez siebie licencji. Ustawa wprowadza zasadę, iż jeżeli umowa nie stanowi inaczej, licencjobiorca nie może upoważnić innej osoby do korzystania z utworu w zakresie uzyskanej licencji.

Co to jest publiczne udostępnienie?

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE, do publicznego udostępnienia utworu dochodzi, gdy nastąpi „czynność udostępnienia” i w konsekwencji utwór zostanie udostępniony „publiczności”. Jednakże, żeby mówić o wkroczeniu w monopol prawnoautorski, musi dojść do udostępnienia utworu „publiczności”, przez którą należy rozumieć nieokreśloną znaczną liczbę potencjalnych odbiorców.

Kiedy publiczne udostępnienie jest bezprawne?

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE, żeby mówić o bezprawnym publicznym udostępnianiu utworu, musi dojść do udostępnienia tego samego utworu publiczności, która nie została wzięta pod uwagę przez podmioty uprawnione, gdy zezwoliły na pierwotne publiczne udostępnienie (zob. wyroki w sprawach Svensson, ITV Broadcasting i in., C-607/11, SGAE, C-306/05).

Jak możemy linkować?

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej:

1/ dopuszczalne jest linkowanie do utworów już rozpowszechnionych, jeżeli skorzystanie z linka nie powoduje, że do utworu ma dostęp nowe grono odbiorców, a ponadto posiadamy zgodę uprawnionego,

2/ w przypadku, gdy link przekierowuje użytkowników do utworów rozpowszechnianych w internecie, bez zgody uprawnionego z praw autorskich:

- to osoba zamieszczająca taki link niezarobkowo oraz nieposiadająca wiedzy i niemogąca racjonalnie wiedzieć o bezprawnym charakterze publikacji tych utworów nie powinna ponosić odpowiedzialności z tytułu naruszenia praw autorskich;
- osoba korzystająca z takiego linka w celach zarobkowych powinna zweryfikować, czy dany utwór, do którego zamierza skierować link, został udostępniony w sieci za zgodą uprawnionego, a jeżeli okaże się, że utwór został bezprawnie rozpowszechniony w internecie i zostanie przez taką osobę udostępniony dalej, to taki podmiot może ponosić odpowiedzialność z tytułu naruszenia praw autorskich.